

ZVÝŠENIE ODOLNOSTI SLOVENSKA VOČI HYBRIDNÝM HROZBÁM POMOCOU POSILNENIA KAPACÍT VEREJNEJ SPRÁVY

Kód projektu: 314011CDW7

Realizácia projektu v rámci operačného programu
„Efektívna verejná správa“ financovaného z
Európskeho sociálneho fondu

Minulé, súčasné a budúce mimoriadne udalosti, ktoré môžu byť zneužívané pre hybridné pôsobenie na subjekty a zamestnancov verejnej správy

doc. Ing. Michal Orinčák, PhD.

Katedra verejnej správy a krízového manažmentu
Akadémie Policajného zboru v Bratislave

Cieľom prednášky je objasniť a vysvetliť, ktoré mimoriadne udalosti a akým spôsobom môžu byť zneužívané na hybridné pôsobenie cudzieho aktéra (agresora) v kontexte krízového manažmentu verejnej správy.

Hlavná myšlienka prednášky

Hybridné nástroje a ich pôsobenie na verejnú správu prebieha zvyčajne skryte a to najmä v čase mieru, kedy dochádza k narušeniu rozhodovacích procesov v štátnom aparáte, čím sa vytvára priestor pre vznik chaosu a nedôvery k štátnej správe a samospráve.

Výsledkom takejto kumulácie až eskalácie hybridných útokov môže byť vyhlásenie krízového stavu – napr. vyhlásenie výnimočného stavu pre určité územie SR z dôvodu občianskych nepokojov.

- 1 Základné rozdelenie a charakteristika mimoriadnych udalostí, ktoré môžu byť zneužívané pre hybridné pôsobenie (*obdobie vyhlásenia výnimočného alebo núdzového stavu*)
- 2 Štatistika početnosti vzniku vybraných mimoriadnych udalostí v SR a ich negatívnych dôsledkov
- 3 Vybrané mimoriadne udalosti a ich zneužitie v rámci hybridných hrozieb
 - 3.1 Havárie na vodnej stavbe – povodňová a prielomová vlna
 - 3.2 Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa - epidémie
- 4 Bezpečnostný systém SR v kontexte hybridných hrozieb (reakcia na zmeny v bezpečnostnom prostredí).
- 5 Rozbor vybraných prípadových štúdií
 - 5.1 Teroristický útok na vojenský sklad v ČR – Vrbětice
 - 5.2 Hoax o zhoršení radiačnej situácie na území SR

Vybraté MU SR – zneužitie pre HH

Vybraté mimoriadne udalosti SR, ktoré môžu byť zneužitú pre hybridné pôsobenie na verejnú správu (podľa Zákona č. 42/1994 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a Vyhlášky č. 523/2006 Z. z. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany):

1) Živelná pohroma

2) Havária

3) Katastrofa

4) Teroristický útok

5) Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa

6) Hromadný prílev cudzincov na územie Slovenskej republiky

**potencionálny zdroj pôsobenia
hybridných hrozieb na verejnú správu**

Priamy tzv. „fyzický“ útok na verejnú správu a obyvateľstvo

1) ŽIVELNÉ POHROMY:

1.1 povodne a záplavy,

1.2 krupobitia (*periférne z hľadiska hybridných hrozieb*),

1.3 následky víchrice (*periférne z hľadiska hybridných hrozieb*),

1.4 zosuvy pôdy,

1.5 snehové kalamity a lavíny (*periférne z hľadiska hybridných hrozieb*),

1.6 rozsiahle námrazy (*periférne z hľadiska hybridných hrozieb*),

1.7 zemetrasenia.

V súčasnosti sa pripravujú tzv. „**Plány typových činností a štandardizované operačné postupy**“, ktoré budú zamerané na hybridné hrozby, kde ich hlavným nástrojom pôsobenia sú tzv. *informačné operácie*, ktoré sú zámerne cielené na vytváranie chaosu a paniky v štáte.

2) HAVÁRIE

- 2.1 požiare a výbuchy,
- 2.2 úniky nebezpečných látok, prípravkov a odpadov, ropných produktov s následným kontaminovaním územia, ovzdušia, vodných tokov, zdrojov pitnej vody a podzemných vôd,
- 2.3 poškodenie vedení rozvodných sietí, ich zariadení a diaľkovodov.

3) KATASTROFY

- 3.1 veľké letecké, železničné, lodné a cestné nehody spojené s požiarimi, prípadne s únikom nebezpečných látok,
- 3.2 havárie jadrových zariadení,
- 3.3 porušenie vodných stavieb.

Územie postihnuté účinkami živelnej pohromy je charakterizované:

- 1.1 postihnutím veľkého počtu osôb, ktoré sú bez prístrešia a základných životných potrieb, šokované, zranené alebo usmrtené,
- 1.2 zničením a poškodením budov, priemyselných objektov, mostov, narušením dopravy, zničením kultúrnych pamiatok a chránených prírodných útvarov,
- 1.3 miestnymi a plošnými závalmi ulíc, poškodením pozemných komunikácií,
- 1.4 poškodením rozvodných sietí a ich zariadení,
- 1.5 vznikom požiarov,
- 1.6 zatopením objektov a zaplavením rozsiahlych území,
- 1.7 postihnutím veľkého počtu zvierat, zničením a narušením porastov, lesov a pôdy,
- 1.8 zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
- 1.9 celkovým narušením života, životného prostredia a obmedzením výroby.

Územie postihnuté účinkami havárie je charakterizované:

- 1.1 postihnutím a ohrozením osôb, ovzdušia, zvierat, terénu, vody a potravín,
- 1.2 zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení.

Územie postihnuté účinkami katastrofy je charakterizované:

- 1.1 postihnutím a ohrozením osôb, ovzdušia, zvierat, terénu, vody a potravín,
- 1.2 zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
- 1.3 narušením života, výroby a životného prostredia.

Teroristické útoky sú napadnutia objektov sústredujúcich spravidla väčšie množstvo osôb s cieľom spôsobiť straty na životoch, zdraví a majetku, spôsobiť strach a paniku obyvateľstva. Na teroristické útoky môžu byť použité konvenčné zbrane a prostriedky obsahujúce chemické, biologické a rádioaktívne látky a materiály.

Priestor postihnutý účinkami teroristického útoku je charakterizovaný:

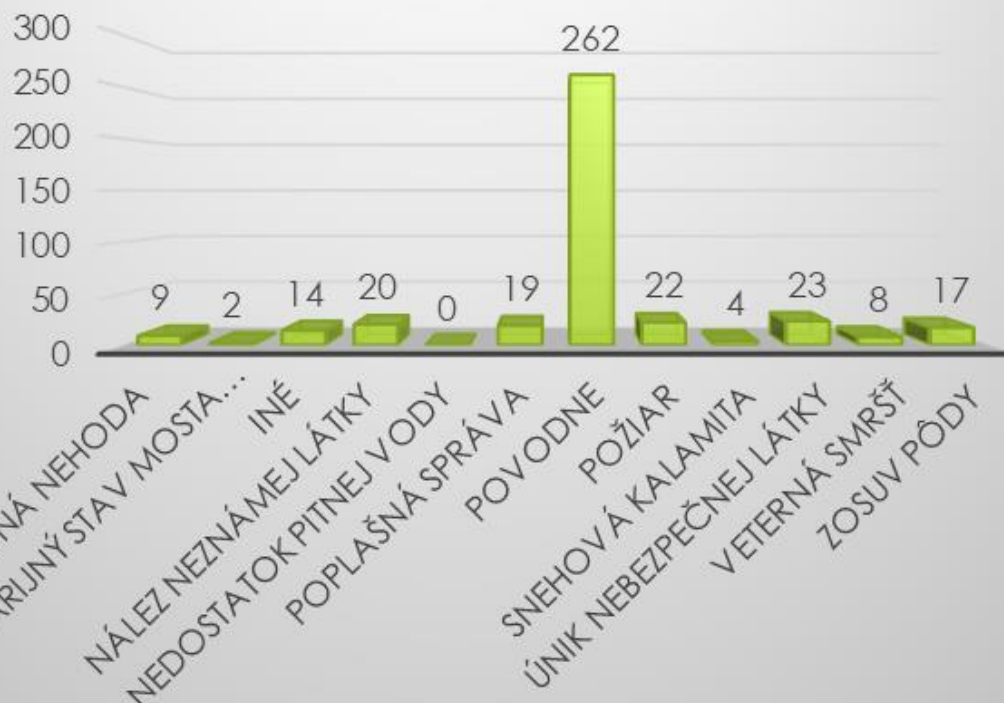
- 1.1 usmrtením, zranením a ohrozením veľkého počtu osôb,
- 1.2 kontaminovaním ovzdušia, vody, potravín a terénu,
- 1.3 vznikom paniky postihnutého i nepostihnutého obyvateľstva,
- 1.4 vznikom značných materiálnych škôd a strát a pod.

Špecifické podmienky a charakter vykonávania záchranných prác pri teroristickom útoku:

1. Zasiahnutý priestor pri teroristických útokoch je územie postihnuté účinkami rôznych druhov zbraní a prostriedkov ničenia.
2. V závislosti od druhu použitej zbrane alebo prostriedku ničenia môže vzniknúť zasiahnutý priestor:
 - 2.1 konvenčnými zbraňami (výbušniny, strelné zbrane, klasické trhaviny, zápalné látky, jadrové náložie),
 - 2.2 biologickými, chemickými a rádioaktívnymi látkami a materiálmi.

Mimoriadne udalosti v SR - 2021

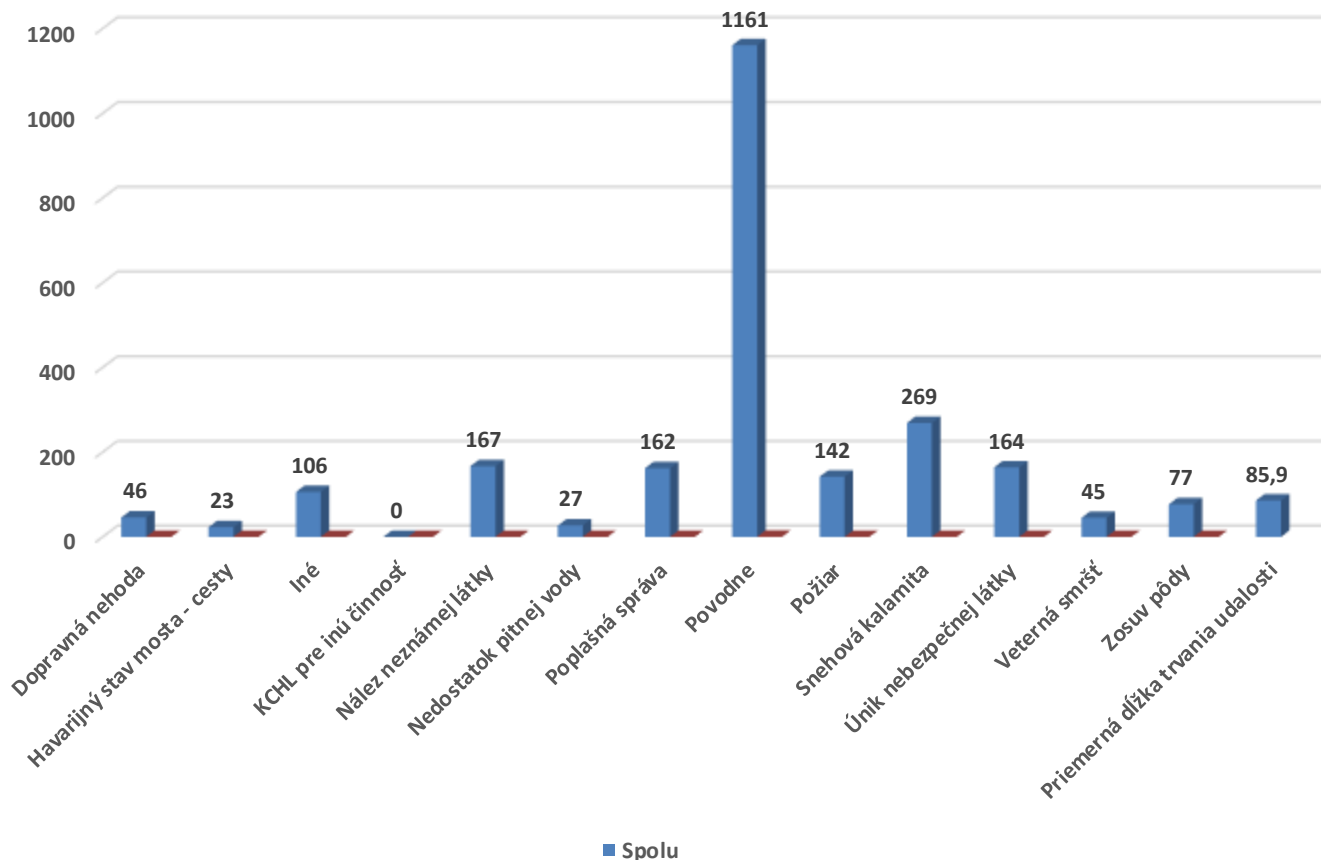
MIMORIADNE UDALOSTI PODĽA DRUHU

Absolútna početnosť vybratých druhov MU z celkového počtu vzniknutých mimoriadnych udalostí v SR za rok 2021 a ich významnosť v súvislosti so zaradením k hybridnej hrozbe [6].

Mimoriadne udalosti v SR - 2022

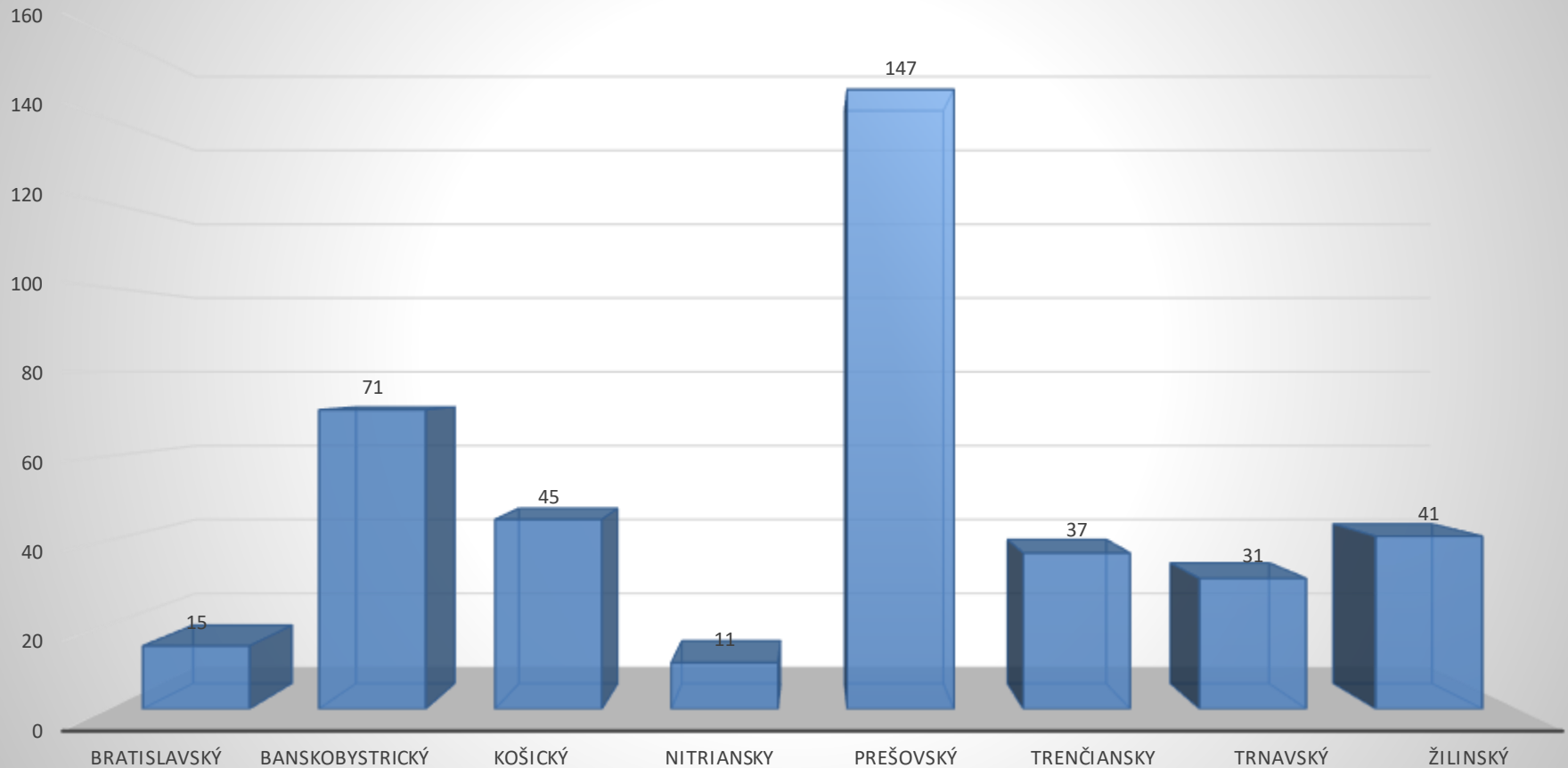
Mimoriadne udalosti podľa druhu za rok 2022

Absolútna početnosť vybratých druhov MU z celkového počtu vzniknutých mimoriadnych udalostí v SR za rok 2022 a ich významnosť v súvislosti so zaradením k hybridnej hrozbe [6].

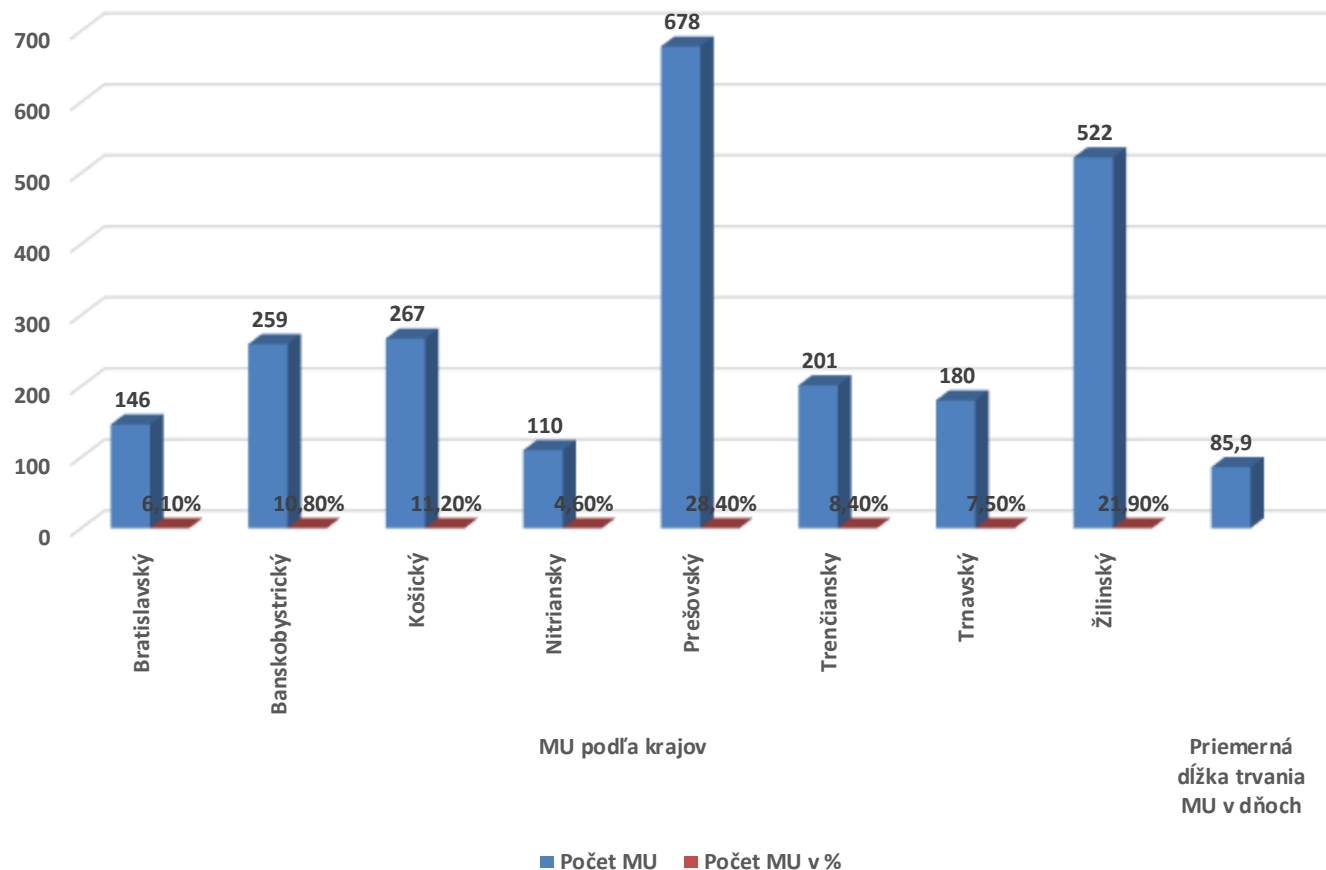
Mimoriadne udalosti v SR - 2021

MIMORIADNE UDALOSTI PODĽA KRAJOV

Mimoriadne udalosti v SR - 2022

Mimoriadne udalosti podľa krajov za rok 2022

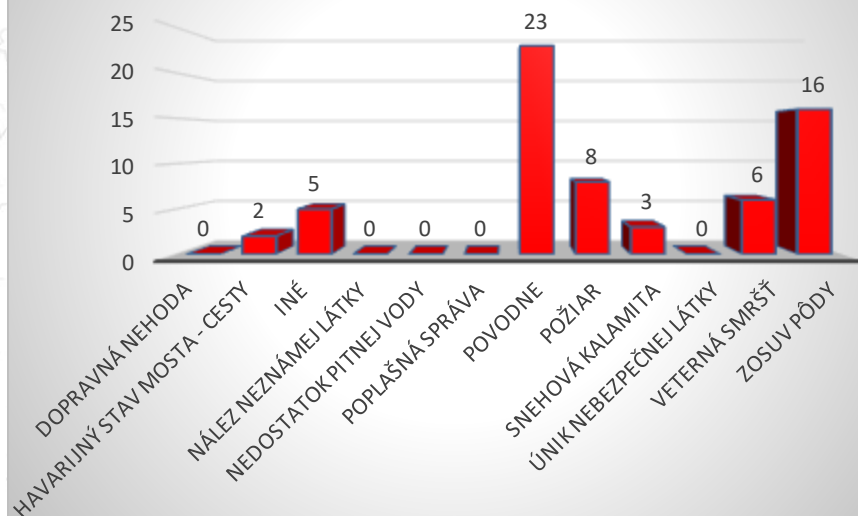

Mimoriadne udalosti v SR - 2022

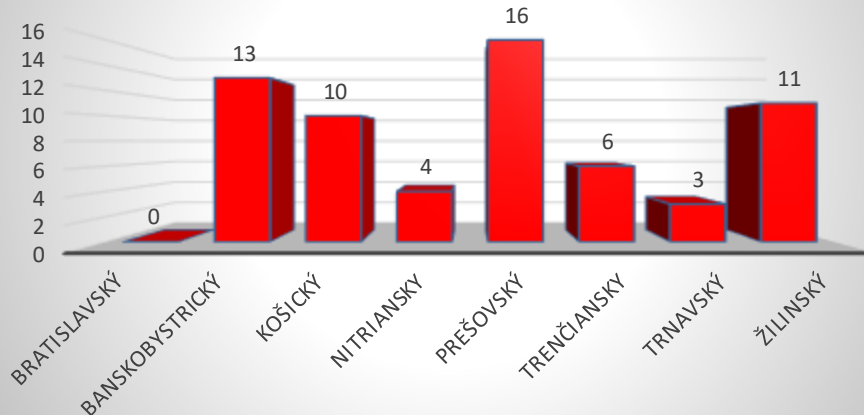
	Spolu		MU podľa krajov v SR								Priemerná dĺžka trvania MU v dňoch
			Bratislavský	Banskobystrický	Košický	Nitriansky	Prešovský	Trenčiansky	Trnavský	Žilinský	
Počet MU	2389		146	259	267	110	678	201	180	522	85,9
Počet MU v %			6,1%	10,8%	11,2%	4,6%	28,4%	8,4%	7,5%	21,9%	
Dopravná nehoda	46	1,9%	6	3	5	2	11	7	7	5	0,0
Havarijný stav mosta - cesty	23	1,0%	0	4	3	0	7	0	3	6	75,7
Iné	106	4,4%	5	14	20	3	40	5	9	8	395,4
KCHL pre inú činnosť	0	0,0%	0	0	0	0	0	0	0	0	261,2
Nález neznámej látky	167	7,0%	27	12	26	32	24	16	25	5	0,0
Nedostatok pitnej vody	27	1,1%	0	10	8	0	5	3	0	1	94,2
Poplašná správa	162	6,8%	53	6	29	2	17	11	19	1	94,9
Povodne	1161	48,6%	0	163	117	49	437	125	54	216	19,8
Požiar	142	5,9%	30	13	33	12	20	7	17	10	74,2
Snehová kalamita	269	11,3%	0	3	6	0	21	1	0	238	72,3
Únik nebezpečnej látky	164	6,9%	22	18	13	9	37	17	45	3	5,8
Veterná smršť	45	1,9%	1	4	4	1	29	0	0	6	79,9
Zosuv pôdy	77	3,2%	2	9	3	0	30	9	1	23	11,2
Priemerná dĺžka trvania MU v dňoch	85,9		101,3	38,5	88,0	8,7	126,1	26,3	149,3	83,7	

Mimoriadne situácie v SR - 2021

MIMORIADNE SITUÁCIE PODĽA DRUHU

MIMORIADNE SITUÁCIE PODĽA KRAJOV

Tiesňové volania 112 v roku 2021

- V roku 2021 bolo na číslo tiesňového volania 112 na celom Slovensku prijatých **905 918 volaní** [6].
- Z celkového počtu volaní na 112 bolo **až 27 % volaní** tzv. neidentifikovaných, to znamená, že tieto volania boli uskutočnené z mobilných zariadení bez SIM-karty alebo z oblastí, kde volajúci nemá signál svojej domovskej mobilnej siete [6].
- V roku 2021 bolo na 112 prijatých **19 904 SMS** a **3 074 volaní e-Call** [6].

Nástroj hybridného pôsobenia môže byť aj tzv. **útok DDoS**, čo v praxi znamená preťaženie informačného systému akýmkoľvek spôsobom a tým narušiť plynulý priebeh poskytovanej služby – napr. tiesňové linky záchranných zložiek, e-call a pod.

Najčastejšie prostredníctvom tzv. zombie alebo bot systémom - botnet ako sieť botov.

Tiesňové volania 112 v roku 2022

- V roku 2022 bolo na číslo tiesňového volania 112 na celom Slovensku prijatých **903 910 volaní**.
- Z minuloročných volaní bolo oprávnených **617 546**. To znamená, že takmer jedna tretina volaní (takmer 32 %) bola bez reálnej udalosti.
- Z celkového počtu volaní na 112 bolo **209 946 volaní tzv. neidentifikovaných**. To znamená, že sa uskutočnili z mobilných zariadení bez vlozenej SIM karty alebo z oblastí, kde volajúci nemal signál svojej domovskej mobilnej siete.
- V roku 2022 bolo na 112 prijatých **16 701 SMS** a **4 002 volaní e-Call** ako aj **787** automatických volaní e-Call pri nárazoch motorového vozidla [6].

*Nástroj hybridného pôsobenia môže byť aj tzv. **útok DDoS** a to najčastejšie prostredníctvom **tzv. zombie** alebo **bot systémom - botnet ako sieť botov**.*

Z hľadiska zneužitia mimoriadnych udalostí ako reálneho nástroja pre hybridné pôsobenie na subjekty a zamestnancov verejnej správy je potrebné vykonať

tzv. koncepciu a stratégiu boja proti HH

základ pre účinnú prevenciu a represiu voči hybridným hrozbám

Určiť pre základné rozdelenie MU v SR *tzv. primárnu a sekundárnu kategóriu* potencionálneho zdroja hybridnej hrozby.

Určiť *tzv. kritické prvky* jednotlivých druhov MU podľa ktorých budú zaradené do primárnej alebo sekundárnej kategórie.

Na základe tejto kategorizácie realizovať strategický plán prevencie a represie voči hybridným hrozbám vo verejnej správe.

Živelné pohromy ako tzv. sekundárna kategória – najmä prostredníctvom narušenia tzv. kybernetickej bezpečnosti IZS a verejnej správy. Veľmi ťažké až nemožné plánovanie a riadenie samotného priebehu živelnej pohromy pre potreby naplnenie cieľov hybridnej hrozby – vojny.

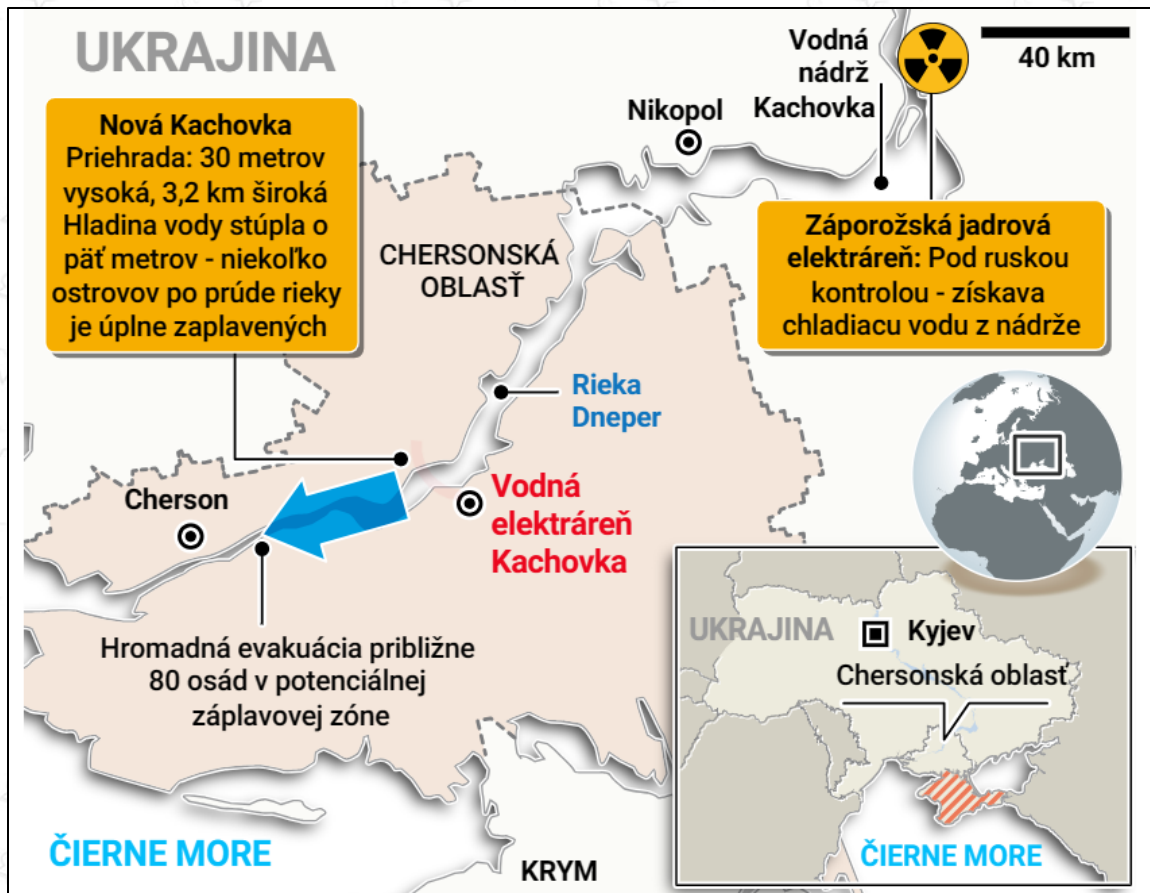
Havárie ako tzv. primárna kategória, ktorých základným zdrojom sú najmä závažné priemyselné havárie, poškodenie vedení rozvodných sietí, ich zariadení, diaľkovodov a vybrané katastrofy, ktoré spôsobia naakumulovanie negatívnych účinkov na zasiahnutom území a tým umožnia ľahšiu aplikáciu nevojenských prostriedkov a činností za účelom dosiahnutia cieľa bez priameho vojnového konfliktu.

Teroristický útok ako tzv. primárna kategória - ľahší prienik nežiadúcich *tzv. závadových činností* s cieľom narušiť a destabilizovať systém vybraného územia štátu (najmä orientácia na prihraničné regióny štátu) bez priameho použitia vojenských prostriedkov cudzieho štátu. Výrazne ľahšie plánovanie a riadenie samotného priebehu teroristického útoku pre potreby naplnenie cieľov hybridnej hrozby – vojny.

Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa (epidémia, pandémia) ako tzv. sekundárna kategória – a to z dôvodu veľmi ťažkého riadenia a plánovania samotného priebehu epidémie (pandémie) a výskyt viacerých neočakávaných komplikácií. Možnosť využiť ochromené riadenie a činnosť štátu na narušenie a destabilizáciu postihnutej krajiny. Riešenie a prevencia spadá najmä do oblasti zdravotníctva a ochrany verejného zdravia (prierezová oblasť v rámci pôsobnosti ministerstiev).

Hromadný prílev cudzincov na územie SR ako tzv. primárna kategória - ľahší prienik nežiadúcich *tzv. závadových činností* najmä do oblasti **zasahovania zahraničných aktérov** do vnútorného chodu štátu a **polovojenských a extrémistických skupín** s cieľom narušiť najmä vnútornú bezpečnosť štátu. Je to tzv. prierezová oblasť v rámci pôsobnosti ministerstiev.

Havárie na VS – zneužitie pre HH

6. 6. 2023 Ukrajina – Havária na vodnej stavbe – Výbuch a následné poškodenie Kachovskej priehrady v Chersonskej oblasti spôsobilo prietrž priehradného múru, pričom voda zaplavila vyše 1 300 domov na pravom brehu Dnepra, postihnutých bolo 24 lokalít a tisícky ľudí ostalo bez domova. Taktiež vznikla následná humanitárna a ekologická kríza.

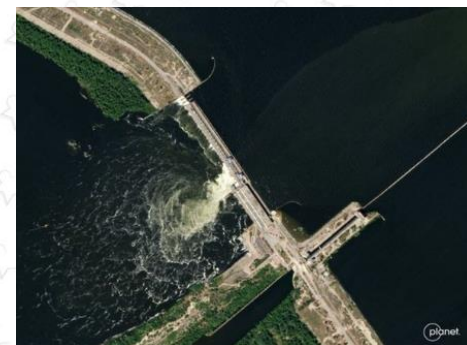
<https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/670222-kachovska-priehrada-zadrziavala-50-krat-viac-vody-ako-oravska-priehrada/>

Havárie na VS – zneužitie pre HH

Porovnanie veľkosti Kachovskej priehrady so slovenskými priehradami

Kachovská priehrada pred výbuchom (fotografia bola vytvorená 4. júna 2023) a dole po jej zničení 6. júna 2023

<https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/670222-kachovska-priehrada-zadrziavala-50-krat-viac-vody-ako-oravska-priehrada/>

Havárie na VS – zneužitie pre HH

Prietrž Kachovskej priehrady Ukrajina 2023 – havária vodnej stavby

<https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/670222-kachovska-priehrada-zadrzavala-50-krat-viac-vody-ako-oravska-priehrada/>

Epidémie – zneužitie pre HH

V súčasnosti ako epidémie (biologické ohrozenia) môžu byť zneužitú pre hybridné pôsobenie (napr. hoax – poplašná správa alebo dezinformácia) najmä:

- **HIV a tzv. hemoragické horúčky - Ebola, Hantavírusy, horúčka Lasa, Dunge horúčka.** Vírusové hemoragické horúčky sú ťažké vírusové infekcie, ktoré sú charakteristické výskytom hemoragických komplikácií a vysokou úmrtnosťou. Vyskytujú sa hlavne v tropických oblastiach. Riziko ich importu nie je v našich podmienkach vysoké, ale diagnostika je náročná a taktiež možnosti terapie, profylaxie a očkovania sú v súčasnosti obmedzené.
- **COVID-19** - infekčné ochorenie vyvolané koronavírusom SARS-CoV-2. Prvýkrát bol identifikovaný u pacientov so závažným respiračným ochorením v decembri roku 2019 v čínskom meste Wu-chan. COVID-19 postihuje najmä dýchací systém, v ťažkých prípadoch vyvoláva ťažký zápal pľúc a môže viesť až k úmrtiu pacienta. Inkubačný čas ochorenia COVID-19 je 2 až 14 dní, môže byť aj dlhší. Medián inkubačného času je 5 až 6 dní.

Najviac hoaxov sa v roku 2021 týkalo ochorenia COVID-19 - Správa Policajného zboru o dezinformáciách na Slovensku v roku 2021.

Reakcia bezpečnostného systému SR na zmeny v bezpečnostnom prostredí

Odbory krízového riadenia vrcholových štátnych orgánov:

- Postavenie a úlohy odborov v štruktúre rezortu sú primerané úlohám, aké plnia rezorty v bezpečnostnom systéme SR.
- Participujú na vyhodnocovaní bezpečnostnej situácie prostredníctvom prípravy podkladov do správy o bezpečnosti SR za určenú oblasť.
- Súčinnosť rezortov pri príprave na krízové situácie je slabšia, formálna a bez efektívnej spolupráce.
- Rezorty poznajú svoje úlohy, ale vo vzájomnej spolupráci sú určité nedostatky.

LUŽÁK, J., KLAČKO, L. 2019. *Audit bezpečnostného systému Slovenskej republiky v kontexte hybridných hrozieb, GLOBSEC.* Bratislava (<https://www.globsec.org/what-we-do/publications/audit-bezpecnostneho-systemu-slovenskej-republiky-v-kontexte-hybridnych>)

Okresné úrady v sídle kraja a okresné úrady:

- OÚ v sídle kraja a OÚ si plnia povinnosti ohľadom vyhodnocovania bezpečnostnej situácie v regióne.
- Postavenie odborov krízového riadenie je lepšie na krajskej úrovni ako na okresnej. OÚ sú poddimenzované, chýba tu systematizácia zamestnancov.
- Súvislosti medzi bezpečnostnými incidentmi na úrovni OÚ nie sú posudzované.
- Krízový štáb na úrovni kraj a okres je kompetentnejší, nakoľko je zložený z viacerých odborníkov. Ak je potrebné, vyhodnocuje aj situáciu a potenciálne súvislosti.
- Problematika hybridných hrozieb v podobe ohrozenia na úrovni okresu nebola identifikovaná.
- Na regionálnej úrovni neexistuje mechanizmus identifikácie a analýzy rôznych druhov ohrození do širšieho celku pre potrebu prevencie a represie hybridných hrozieb.

LUŽÁK, J., KLAČKO, L. 2019. *Audit bezpečnostného systému Slovenskej republiky v kontexte hybridných hrozieb, GLOBSEC.* Bratislava (<https://www.globsec.org/what-we-do/publications/audit-bezpecnostneho-systemu-slovenskej-republiky-v-kontexte-hybridnych>)

Vyššie územné celky:

- Odbory krízového riadenia na VÚC sú často rôznorodé a s rôznym počtom zamestnancov.
- VÚC samostatne nevyhodnocujú bezpečnostnú situáciu v župe. V prípade potreby môžu poskytnúť analýzy, podklady na rokovanie bezpečnostnej rady kraja.
- Vypracovávajú predovšetkým výročné správy na základe podkladov z organizačných útvarov úradu VÚC. Výsledky sú prerokovávané na zasadnutiach krízových štábov.
- Samotné hľadanie súvislostí medzi bezpečnostnými incidentmi v rámci hybridných hrozieb na úrovni VÚC nie je uskutočňované.
- VÚC nemá také kompetencie v oblasti bezpečnosti ako OÚ.

LUŽÁK, J., KLAČKO, L. 2019. *Audit bezpečnostného systému Slovenskej republiky v kontexte hybridných hrozieb, GLOBSEC.* Bratislava (<https://www.globsec.org/what-we-do/publications/audit-bezpecnostneho-systemu-slovenskej-republiky-v-kontexte-hybridnych>)

„Teroristický čin“ - výbuchy muničných skladov – Vrbětice, ČR 16.10.2014 a 03.12.2014 okres Zlín

K výbuchom dvoch muničných skladov v obci Vrbětice v okrese Zlín došlo 16.10.2014 a 03.12.2014. Pri prvom výbuchu v októbri 2014 **boli usmrtení dvaja ľudia**. Ďalší sklad vybuchol v decembri 2014. Okolité obce v oblasti výbuchu museli byť krátkodobo evakuované, samotný areál muničných skladov musel byť ohradený a následne boli začaté vyšetrowanie a niekoľkoročné odstraňovanie následkov výbuchov. Zásah bezpečnostných zložiek bol v obci Vrbětice ukončený až po šiestich rokoch a to dňa 13. októbra 2020.

K prvému výbuchu muničného skladu došlo 16.10.2014 pred desiatou hodinou v sklade č. 16. ktorý v tom čase obsahoval 50 ton munície, ktorá bola výbuchom rozmetaná až do vzdialenosti 800 m. Pri výbuchu boli zabití dvaja zamestnanci spoločnosti Imex Group, ktorá si tento sklad prenajala od štátneho podniku Vojenský technický ústav.

Dňa 03.12.2014 došlo v sklade č. 12 k ďalšiemu výbuchu munície. Sklad v ktorom bolo uskladnených 13 ton munície, bol vzdialený od epicentra prvého výbuchu 1200 m. Evakuovaných bolo 430 obyvateľov z okolitých obcí. Podľa vyjadrenia právneho zástupcu spoločnosti Imex Group bola v sklade uložená delostrelecká munícia a samopaly. Sklad podľa vyjadrenia právneho zástupcu nemohol samovoľne explodovať.

Zásah ve Vrbětích je po dlouhých letech ukončen [online]. HZscr.cz, 2020. <https://www.hzscr.cz/danek/zasah-ve-vrbeticich-je-po-dlouhych-letech-ukoncen.aspx>

„Teroristický čin“ - výbuchy muničných skladov – Vrbětice, ČR

Posledné neriadené tzv. náhodné výbuchy rozmetanej munície po druhom výbuchu muničného skladu č. 12 boli zaznamenané až do polovice decembra 2014. Pyrotechnici sa tak mohli vrátiť do areálu v obci Vrbětice až 22.12.2014. Samotný odvoz munície prebiehal od januára do decembra 2015 v celkovom množstve až 550 kamiónov. Munícia bolo dočasne uložená do vojenského muničného skladu v obci Květné, okres Svitavy. Posledné kamióny s muníciou boli odtiaľ odvezené až v auguste 2018.

Celkové čistenie areálu začalo až v januári 2016 a ešte aj koncom roka 2019 pyrotechnické práce v areáli stále pokračovali. Po očistení okolia prvého výbuchu bolo nájdených 3775 kusov munície, z toho 264 kusov bolo zlikvidovaných na mieste v trhacej jame a 3326 kusov bolo odvezených k likvidácii do vojenského obvodu Libavá.

Aj po piatich rokoch po výbuchu (rok 2019) pyrotechnická služba uviedla, že bolo ešte nájdených celkom 6007 kusov munície. Na prelome rokov 2019 a 2020 bolo cca. 80 majiteľom vrátené späť k užívaniu asi 952,5 hektárov pozemkov, ktoré boli zasiahnuté explóziami. Bezpečnostné zložky skončili záchranné práce až na jeseň 2020. Náklady na likvidáciu následkov oboch výbuchov boli ku koncu roka 2015 vyčíslené na 350 miliónov CZK a celkové náklady na vyčistenie areálu od nevybuchnutej munície boli odhadnuté až na 1 miliardu CZK.

Zásah ve Vrběticích je po dlouhých letech ukončen [online]. HZscr.cz, 2020. <https://www.hzscr.cz/danek/zasah-ve-vrbeticich-je-po-dlouhych-letech-ukoncen.aspx>

„Teroristický čin“ - výbuchy muničných skladov – Vrbětice, ČR

Na mimoriadnej tlačovej konferencii 17. apríla 2021 prehlásil premiér ČR Andrej Babiš, že podľa zistenia Bezpečnostnej informačnej služby (BIS), Národnej centrály proti organizovanému zločinu a polície existuje opodstatnené podozrenie, že za výbuchom skladov mohla byť aktivita ruskej spravodajskej služby GRU, konkrétne jednotky 29155.

Minister zahraničia ČR Jan Hamáček to označil za teroristický čin a v reakcii naň oznámil, že Česká republika vyhostí 18 pracovníkov ruského veľvyslanectva v Prahe, identifikovaných českými spravodajskými službami ako dôstojníci ruských služieb SVR a GRU. V tejto súvislosti česká polícia vyhlásila pátranie po dvoch agentoch GRU, ktorí sa na českom území pohybovali v roku 2014, kedy k výbuchom došlo.

ŽIVĚ: Do výbuchu ve Vrběticích byli zapojení ruští agenti, oznámil Babiš. Česko jich osmnáct vyhostí. ČT24 [online]. Česká televize, 2021-04-17 [cit. 2021-04-17].

SPURNÝ, Ondřej Kundra, Jaroslav. Za výbuchem muničního skladu ve Vrběticích stojí ruští agenti, kteří se pokusili zabít Skripala. Respekt [online]. Eonomia [cit. 2021-04-17].

Vybraté případové štúdie - Vrbětice

„Teroristický čin“ - výbuchy muničných skladov – Vrbětice, ČR

Zásah ve Vrbětících je po dlouhých letech ukončen [online]. Hzscr.cz, 2020. <https://www.hzscr.cz/clanek/zasah-ve-vrbeticich-je-po-dlouhych-letech-ukoncen.aspx>

Hoax o zhoršení radiačnej situácie na území SR – 18.05.2023

HOAX o zhoršení radiačnej situácie na území SR:

- ruská armáda zničila muničný sklad v meste Chmelnickij,
- následkom útoku má byť únik radiácie z tam uschovanej munície,
- dôkazom majú byť zvýšené hodnoty miestnych meračov,
- na Slovensku sa šíria hoaxy o tom, že táto radiácia prichádza na naše územie,
- slovenské hoaxy spomínajú zvýšené namerané hodnoty meračov,
- šíria sa návody o tom, ako sa vyhnúť žiareniu (napr. sprchovať sa 2-4 krát do dňa),
- tento hoax sa šíri masovo na Facebooku a cez WhatsApp.

Čo je cieľom tohto konkrétneho hoaxu:

- vystrašiť obyvateľov Ukrajiny a okolitých krajín, spôsobiť chaos a paniku,
- vystrašiť susedné krajiny, spôsobiť chaos a paniku,
- znížiť podporu Ukrajiny zo strany spojencov,
- znížiť dôveryhodnosť ukrajinských orgánov v očiach spojencov.

Poľské orgány zdôrazňujú, že prechodne zvýšené hodnoty prirodzeného radiačného pozadia nie sú ničím nezvyčajným a vyskytujú sa pravidelne, napr. počas zrážok. Cez európsky kontinent vrátane Poľska aktuálne prechádza atmosférický front, ktorý prináša aj výdatné zrážky. Práve tie podľa poľských odborníkov spôsobili „skoky“ v grafoch, na ktoré sa odvolávajú dezinformátori.

https://www.facebook.com/policiaslovakia/posts/6746457755384389?ref=embed_post

Hoax o zhoršení radiačnej situácie na území SR – 18.05.2023

Stanovisko Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky:

- Radiačná situácia na území Slovenskej republiky je aktuálne štandardná. Neboli zaznamenané žiadne odchýlky od bežne meraných hodnôt dávkových príkonov žiarenia gama. Na akékoľvek zmeny a prítomnosť umelých rádionuklidov v ovzduší sme pripravení promptne reagovať.
- K dnešnému dňu (18. mája 2023 k 12:00) neboli zaznamenané žiadne významné odchýlky sledovaných hodnôt dávkových príkonov na území Slovenskej republiky: <https://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=radioaktivita>.

Stanovisko Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ):

- Na ukrajinských a slovenských staniciach neboli zaznamenané významne zvýšené hodnoty radiácie.
- Všetky dáta sú transparentné a verejnosť ich môže sledovať na stránke: <https://remap.jrc.ec.europa.eu/Advanced.aspx>.

Celé stanovisko SHMÚ: <https://www.facebook.com/shmu.sk/posts/9373544316052391>.

https://www.facebook.com/policiaslovakia/posts/6746457755384389?ref=embed_post

Kontrolné chemické laboratóriá civilnej ochrany patria medzi základné záchranné zložky IZS, ktoré vykonávajú najmä **prieskum a meranie ovzdušia, odoberanie podozrivých vzoriek (väčšinou neznámych látok) a ich chemickú alebo radiačnú analýzu.**

Túto expertnú činnosť vykonávajú priamo v teréne alebo v laboratóriách na domovských pracoviskách KCHL Nitra, KCHL Jasov, KCHL Slovenská Ľupča.

V súvislosti s vojnou na Ukrajine patrili k ich činnosti **prednášky a školenia o radiačnej problematike (teória žiarenia, meranie expozície, dávok, ochrana a opatrenia)** pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a okresné úrady.

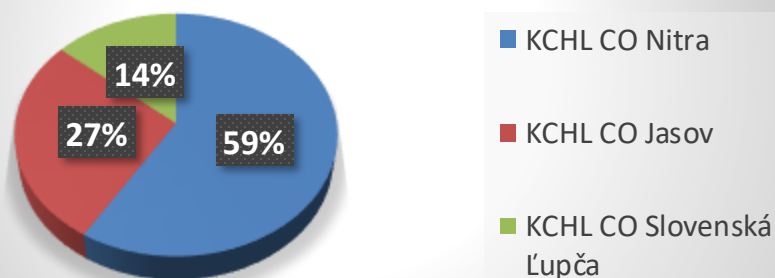

Kontrolné chemické laboratóriá civilnej ochrany vykonali v roku 2022 viac ako 2 800 analýz.

V roku 2022 bol potrebný výjazd či vykonanie rozboru KCHL CO pri 20 mimoriadnych udalostiach.

Počet vydaných príkazov k MU pre KCHL CO

Výjazdy - KCHL CO za rok 2021

Z toho bolo k MU vydaných 51 príkazov na výjazd resp. na vykonanie rozboru [6].

Počet vydaných príkazov k MU pre KCHL CO:

KCHL Nitra	30
KCHL Jasov	14
KCHL Slovenská Ľupča	7

Zoznam literatúry – hybridné hrozby

1. Európska komisia. 2016. *Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a rade: Spoločný rámec pre boj proti hybridným hrozbám – reakcia Európskej únie*. Brusel.
2. IVANČÍK, R. 2016. *Hybridná vojna - vojna 21. storočia*. In: Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie.
3. Hybrid CoE. 2019. *Hybrid threats*. Helsinki (<https://www.hybridcoe.fi/hybrid-threats/>).
4. MILO, D. 2018. *Mapovanie zraniteľnosti SR v oblasti hybridných hrozieb*. GLOBSEC. Bratislava (<https://www.globsec.org/wpcontent/uploads/2018/08/Zranitelnost-SR-v-oblasti-hybridnychhrozieb-web.pdf>).
5. KLINGOVÁ, K. 2019. *Hybridné hrozby na Slovensku. Analýza legislatívy, štruktúr a procesov v šiestich tematických oblastiach*. GLOBSEC. Bratislava (<https://www.globsec.org/wpcontent/uploads/2018/08/Zranitelnost-SR-v-oblasti-hybridnychhrozieb-web.pdf>).
6. Vláda SR. 2018. *Koncepcia pre boj Slovenskej republiky proti hybridným hrozbám*. Bratislava (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/23100/1>).
7. NATO Parliamentary Assembly. 2015. *Hybrid warfare - Calha report*.
8. MH SR. 2021. *Plán pripravenosti Slovenskej republiky na riziká v sektore elektrickej energie*. Bratislava (<https://www.economy.gov.sk/uploads/files/VNcMchPL.PDF?csrt=16718048796135021535>).
9. LUŽÁK, J., KLAČKO, L. 2019. *Audít bezpečnostného systému Slovenskej republiky v kontexte hybridných hrozieb*, GLOBSEC. Bratislava (<https://www.globsec.org/what-we-do/publications/audit-bezpecnostneho-systemu-slovenskej-republiky-v-kontexte-hybridnych>).

1. **Zákon NR SR č. 227/2002 Z. z. Ústavný zákon o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.**
2. **Zákon NR SR č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov.**
3. **Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.**
4. **Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov.**
5. **Vyhláška č. 523/2006 Z. z. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany.**
6. **Štatistiky mimoriadnych udalostí za rok 2021-2022, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Sekcia krízového riadenia, Centrálné monitorovacie a riadiace stredisko, Bratislava, 2022.**
7. **Koncepcia bezpečnostného systému SR, MV SR, Bratislava, 2022.**
8. **Koncepcia pre boj SR proti hybridným hrozbám, ÚVSR, Bratislava, 2018.**

7. POLEDŇÁK, P., ORINČÁK, M. *Riešenie prírodných krízových situácií*. Žilinská univerzita v Žiline, Edis ŽU, 2011. ISBN 978-80-554-0339-7.
8. ŠIMONOVÁ, M., ORINČÁK, M. *Responding to environmental and natural crisis situations*. Žilinská univerzita v Žiline, Edis ŽU, 2012. ISBN 978-80-554-0631-2.
9. BENEDIK, V., ORINČÁK, M. *Ochrana pred povodňami a povodňová záchranná služba v Slovenskej republike*; Jaromír Novák, Jarmil Valášek. In: *Zkušenosti z povodní v České republice a sousedních zemích: monografie*. - 1. vyd. - Praha: Policejní akademie České republiky, 2018. - ISBN 978-80-7251-490-8. - s. 190-225.
10. ORINČÁK, M., MÜLLEROVÁ, J. *Technológia záchranných prác*; vedecký redaktor: Jozef Stieranka. - 1. vyd. - Hodonín : Evropský ústav práva a soudního inženýrství, 2016. - 256 s. - ISBN 978-80-906601-3-7.
11. SVÁK, J., KUKLIŠ, P. *Teória a prax legislatívy*. 2007. ISBN 80-88931-58-4.
12. PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B. *Řízení bezpečnosti a krizové řízení*. Praha, 2005. ISBN 80-7251-212-9.
13. Národný akčný plán boja proti terorizmu.

Ďakujem za pozornosť

